

Arrakasta handiko lau klasiko Literatura Unibertsala bildumako azken labekadan

Hermann Hesse, Françoise Sagan, Marguerite Duras eta Rebecca Wellsen lanak euskaratu dituzte

■ NEREA AZURMENDI

DONOSTIA. 1990 urtean 'Literatura Unibertsala' egitasmoa abian jarri zenetik, 164 liburu eman dira argitaratu izen bereko bildumaren bitartean. Nazioarteko literaturaren historiako lanik behinenak euskaraz eskaintzea xede duen proiektuaren azkeneko lau aleak atzo aurkeztu ziren Donostian. Lau liburuek badute ezaugarri berezi bat: literatura maila handikoak izateaz gain, argitaratu zirenean eta hurrengo hamakadetan arrakasta handia lortu zuten publiko zabalaren artean.

Esan daiteke beraz bildumako azken labekadak XX. mendeko lau 'klasiko herriko' ekarri dituela: Hermann Hessearen 'Siddhartha' (David Lindemann eta Irati Treviño euskaratua); Françoise Saganen 'Tristezia,

zer berri' (Gerardo Markuleta itzulia); Marguerite Durasen 'Samina' (euskarara Xabier Artola Zubillagak ekarria) eta Maialen Berasategik itzuli duen Rebecca Westen 'Soldadua' itzulera.

EIZIE Euskal Itzultzaile, Zuzentzaile eta Interpretateen Elkarteak Eusko Jaurlaritzaren laguntzaz garatzen duen proiektua Erein eta Ige-la argitaletxeek gauzatzen dute 2012 urteaz geroztik, horretarako deitutako lehiaketak irabazita. «Azkenaldian ari gara saioak egiten liburuak irakurleari hurbiltzeko, kanon zaharkituen arabera hautuak egin beharrean gaur egun interesgarriak izan daitezkeen lanak argitaratuz», esan zuen Iñaki Aldekoa editoreak.

Beste elementu batek ere egiten ditu kide gaien aldetik oso anitzak diren liburuak: iragan mendeko momentu kritikoan ondorio, edo aurrerari, dira denak. I. Mundu Gerraren eragina zuzena da 'Soldadua' itzulera lanean: Christopher Baldry frontetik itzuli da etxera, azken 15 urteetako oroitzapenak ezabatuta. Gerraren ondorioak, baina, ez ditu

soilik berak paratuko, inguru osoak baizik. Indiako brahman baten seme 'Siddhartha'-k ez du, printzipioz, harreman geografiko edo kronologikorik I. Mundu Gerrarekin, baina Hessek liburuaren hondarren gainean idatzi zuela esan liteke, eta gerraosteko noraezetik asko du Siddhartha gaztearen etengabeko bilaketak.

Marguerite Durasen 'Samina'-k, berri, II. Mundu Gerran dituzten sutsuak, okupazioaren azken egunetan idazten hasitako sei narrazioak -bi autobiografiko, bi autofikzioz eta bi daitezkeenak eta bi ipuin- 1985ean argitaratu bazen ere. Ez da Durasen lanik ezagunena; bai ordea pertsonalenetakoa. Françoise Saganen 'Bonjour tristesse' eleberriak -Gerardo Markuleta 'Tristezia, zer berri' bihurtu du-, ondo nahastu zituen bazterrak 1954 urtean argitaratu zenean. Saganek 19 urte besterik ez zituen eta, hurrengo hamarkada zeharkatuko zuen askatasun uholdeari aurre hartuz-edo, 16 urteko neskatza baten maitasunari eta sexualitateari buruz ikuspegi librearen eraman zuen paperera, lana 'best seller' bilakatu.

Benito y López de Etxezarreta, ayer en el Koldo Mitxelena. ■ MICHELENA

El Koldo Mitxelena vuelve a impulsar la creación literaria

La segunda edición del ciclo 'Releyendo', que intenta buscar la implicación del público, se celebrará entre este jueves y el 18 de junio

■ ANIA M. SEISDEDOS

DONOSTIA. Buscando impulsar la creación literaria y empujados por el éxito de su primera edición, el colectivo 'Memory Dump', integrado por Beñat Sarasola y Jon Benito, junto con la Diputación Foral de Gipuzkoa y el Koldo Mitxelena, han vuelto a organizar el ciclo 'Releyendo - Berirakurtzen', que dará comienzo el jueves en el citado entorno cultural.

Lejos de parecerse a una tertulia literaria convencional, 'Releyendo' busca la implicación del público dejando a un lado los formatos y localizaciones habituales. Lo que planteamos es que un libro no se acaba en sí mismo, sino que se cruza con nuestras vivencias, preocupaciones, experiencias, e incluso con otros libros o películas que hayamos visto. Por eso les proponemos a los invitados que sobre esos libros hagan una relectura que no se limite a la propia novela, sino traerlo a los temas de actualidad, a lo que sucede en nuestro alrededor, utilizar-

lo para otras creaciones artísticas. Que cojan el libro como punto de partida y hagan lo que quieran, sin condiciones», explicó Benito. Así, su primera edición contó con conciertos, performance, tertulias, charlas o proyecciones de vídeos, entre otras actividades.

«Creemos que hay que apostar por formatos como este, más pequeños e íntimos, que nos dan la oportunidad de hacer una reflexión más profunda», agregó Garazi López de Etxezarreta, directora de cultura de la Diputación.

Los libros elegidos

Los invitados para el primer semestre de este 2015 son Mikel Pagadizabal, Ixar Rozas, Rafa Berrio, Lorea Agirre y Jakoba Errekondo. Y los libros que han elegido, respectivamente, son 'Altzor Uhartea', 'Ser americanos', 'Vitrina Pintoresca', 'Historia Universal de Pinceiros' y 'Deabruaren hiztegia'.

Dado que el objetivo no es analizar el libro ni opinar sobre su valor literario, no es necesario que los asistentes lo hayan leído.

Como novedad de este año, la última sesión el 18 de junio se llevará a cabo en los jardines de Alerdi Eder. «El objetivo es trasladar esa intimidad a la naturaleza y tratar los temas de actualidad en la calle, que es donde suceden», agregaron.

Xabier Artola, David Lindemann, Maialen Berasategi eta Gerardo Markuleta itzultzaileak. ■ USOZ

Basakeria basakeriaren gain, orain Raif Badawi kazetariarengan ditugu jarriak begiak. Izan ere, Saudi Arabian dago atxilotua, milioi bat rialeko isunaz eta hamar urteko kartzelaz zigortua, zergatik eta foro bat sortzeagatik Interneten, herrialde hartako egoeraz eztabaidatzeko. Halako delituri!

Baina, nonbait, zigor hori guztia nahikoa ez-eta, mila zigorradako kastigua ere ezarri diote. Jakina, ez denak batera hartzeko, baizik eta

BAI HORIXE
PELLO ESNAL

JIPOIA

hogeia astetan zehar, ostiralero-ostiralero, aldi bakoitzean berrogeita hamar zigorrada jasoz plazan, jendaurrean, batzuen gozagarri eta denen eskarmentagarri.

Bat-batean, Erdi Arora itzuli garena dirudi. Filmetan ere ikusi izan dugu eszena. Jartzen dute gizajoa belaniko, urratzen diote soinean daraman alkandora-edo,

eta hor hasten dira haren bizkarrak zigorrak kolpatzen, gupida handirik gabirrist egiten digute hitzek. Ez dakigu zehatz-mehatz zein eta nola erabili. Agian, Erdi Arora itzuli beharko horretarako ere. Gaztelaniaz, **jubón** hitzak jantzi bat izendatzen zuen: hasieran trinko samarra, gero arinagoa. Baina hitzak bazuen bigarren esanahi bat ere: bizkarra zigortuz ematen zen kastigua.

Eraz asma dezakegu zer gerta-

tu zen hitz horrekin. Berez, jantzia izendatuko zuen. Eta, gero, hitz bera erabiltzen hasiko ziren, pixkana-pixkana, zigortuari jantzi hori urratuz emandako kastigua ere izendatzeko.

Baina euskarara ere pasatu zen hitza, bai jantzia eta bai kastigua izendatzeko. Gaur, horrelako jantziarik erabiltzen ez-eta, zigorra izendatzeko soilik darabilgu: **jipioa**. Eta hau, batik bat, kirole-tako pasadak izendatzeko. Aukerarik, hobe horrela.